

Vliegverboden

Context

De afgelopen maanden is voor de BES-eilanden gebruik gemaakt van vliegverboden om reizen naar de eilanden in te perken. Hoewel alle departementen zien dat de verboden een disproportioneel zwaar middel zijn, lijkt dit de enige manier om de eilanden te beschermen tegen import van Covid-besmettingen. Op dit moment wordt gewerkt aan een ministeriele regeling die de verplichte negatieve testverklaring mogelijk maakt. Streven is om deze regeling op 15 december 2020 in werking te laten treden. De vraag reist nu of het vliegverbod, dat afloopt op 1 december, verlengd moet worden.

Krachtenveld

- **IenW:** buitenproportioneel zwaar middel, waarmee je niet de juiste groep bereikt. Je pakt immers vliegtuigen onnodig hard aan en niet de reizigers. Je raakt ook vrachtvervoer en benadeelt de luchtvaartsector met dit instrument.
- **BZK:** in eerste instantie geen partij, noch geen bezwaar. Heeft zich afgelopen maand geroerd en gevraagd in het vervolg betrokken te worden in de eerste fase van de besluitvorming. BZK wordt benaderd door de Gezaghebbers zelf met verzoeken tot enerzijds verlengen en anderzijds opheffen vliegverboden. Neigen naar opheffen, vanwege openstelling voor toerisme en het belang voor de economie.
- **JenV:** ondanks zware middel is dit het enige instrument dat inreisbeperkingen voor de eilanden bewerkstelligt. Zolang er geen alternatief instrument is, is het daarom van belang de vliegverboden te behouden.
- **VWS:** adviseert vanuit oogpunt van publieke gezondheid, dit staat op de eerste plaats. Eens met opvatting dat het een disproportioneel instrument is, maar zolang er geen alternatief instrument is, van belang de vliegverboden te behouden. De situatie op de eilanden is immers erg fragiel.
- **RIVM:** buitenproportioneel zwaar middel, waarmee je niet de juiste groep bereikt. Je pakt immers vliegtuigen aan en niet de reizigers. Tevens moeite om een advies over dit middel uit te brengen, vanwege initiële bezwaren tegen het instrument. RIVM heeft ook moeite met het bepalen welke landen wel/niet op de uitzonderingslijst kunnen staan, in relatie tot de zorgelijke epidemiologische situatie in Nederland.
- **Caribisch Nederland:** Bonaire wil graag van de vliegverboden systematiek af, Saba en Statia willen er graag mee doorgaan

Procedure bij vliegverboden (conform huidige praktijk)

- Bij het instellen en/of verlengen van een vliegverbod besluit VWS op advies van het RIVM of het wenselijk is dit verbod in te stellen/te verlengen. Net als bij de reisadviezen is het RIVM advies leidend;
- Het RIVM wordt gevraagd of/welke landen op de uitzonderingslijst mogen staan;
- Vervolgens wordt dit door VWS voorgelegd aan de Gezaghebbers, zij hebben dan de mogelijkheid hun duiding te geven en aan te geven of er bepaalde landen zijn die zij graag op de uitzonderingslijst zouden hebben. Het RIVM beoordeelt bij aanvullingen of dat mogelijk is;
- De minister van VWS stuurt via een blauwe e-mail een aanwijzing aan de minister van IenW met verzoek tot instellen/verlengen vliegverbod;
- De minister van IenW neemt dan het officiële besluit en stuurt een bericht aan de Kamer. Tevens stuurt het ministerie van IenW een NOTAM uit aan de luchtvaartmaatschappijen.

Mogelijke scenario's voor december:**a) Vliegverboden verlengen**

- Omdat er op dit moment nog geen alternatief voor de vliegverboden in werking is, moet het verbod met een maand verlengd worden;
- Zodra de mogelijkheid tot testen (streefdatum 15 december) in werking treedt kan het vliegverbod stopgezet worden.

b) Vliegverboden laten verlopen en opvangen met tijdelijke noodverordening

- Wanneer de vliegverboden aflopen, zijn er juridisch gezien geen inreisbeperkingen voor de BES meer mogelijk. De noodverordeningen lopen namelijk ook af op 1 december en kunnen vanwege de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 niet verlengd worden;
- Vanwege de vangnetbepaling in de Twm kan een nieuwe noodverordening worden ingesteld voor maximaal twee weken, vooruitlopend op de geplande ministeriele regeling van 15 december. Dit kan in deze situatie dus worden toegepast.

-

c) Vliegverboden laten verlopen zonder verdere actie

- Wanneer de vliegverboden aflopen, zijn er juridisch gezien geen inreisbeperkingen voor de BES meer mogelijk. De noodverordeningen lopen namelijk ook af op 1 december en kunnen vanwege de Twm niet verlengd worden;
- Dit betekent dat het voor iedereen weer mogelijk wordt naar de BES-eilanden af te reizen.

-